

Nasjonalbibliotekets bevaringspolitikk

Formål:

NB har som overordnet mål å forvalte vår dynamisk voksende samling av kilder til den norske kultur- og samfunnshistorien til beste for nåtidens og framtidens brukere. Vi skal sørge for at kildene sikres optimal levetid gitt de til enhver tid gitte rammer og bruksbehov, det gjelder både det meningsinnholdet de formidler og det fysiske mediet dette innholdet blir formidlet gjennom. Det innebærer at vi skal arbeide med forebyggende bevaring, aktiv konservering og restaurering, og produksjon av surrogat. Vi vil være et nasjonalt kompetansesenter for bevaring av de materialtypene samlingen omfatter. Hele organisasjonen har ansvar for å sikre optimale bevaringsforhold for samlingen.

Målene skal oppnås ved:

- Å videreutvikle lagringssystem og infrastruktur som sikrer bevaring og gjenfinning av fysisk og digitalt materiale
- Å håndtere og magasinere objektene i samlingen i tråd med retningslinjer basert på internasjonale standarder og materialkunnskap
- Å bruke metadata som grunnlag for iverksetting av bevaringstiltak samt prioritering av omfang på disse
- Å drive aktiv konservering og restaurering
- Å sikre samlingen mot skade og tyveri
- Å reproducere kildemateriale i bevaringsøyemed (lage surrogater)
- Å utvikle og tilby fagkompetanse på bevaringsområdet
- Å være en aktiv part i et nasjonalt og internasjonalt bevaringsfaglig nettverk

Lagringssystem og infrastruktur

Både for analogt og digitalt materiale er det nødvendig å ha en infrastruktur som sikrer en forsvarlig bevaring og gjenfinning. For analogt materiale omfatter infrastrukturen nødvendig avspillings- og konverteringsutstyr, samt klimaregulerte magasin med rutiner for tilgang og bruk. For digitalt materiale omfatter infrastrukturen datalagre for digital langtidsbevaring, digitaliseringsutstyr som sikrer høy grad av autentisitet, løyper for digitalisering og digital avlevering, strukturer som sikrer logisk migrering samt teknisk utstyr som sikrer tilgang til dokumentenes innhold i et langtidsperspektiv.

Håndtering og magasinering

Alle typer medier skal håndteres og lagres slik at de sikres optimal levetid. Det skal gjøres ved å ta utgangspunkt i internasjonale standarder og ved å følge anbefalte retningslinjer som tar utgangspunkt i dokumentert materialkunnskap. De viktigste faktorene som sikrer materialet i NB forlenget levetid, er stabilt regulert klima innenfor anbefalte grenseverdier, retningslinjer for bruk av originalmateriale som har som mål å minimere slitasje, samt bruk av avspillingsutstyr som i minst mulig grad bidrar til objektens nedbryting.

Metadata

For alle materialtyper er det viktig å ha tilstrekkelige metadata for å kunne arkivere, gjenfinne og bevare materialet. Valg av nivå, mengde og system for metadata gjøres med utgangspunkt i Bibliografisk plan.

Bevaringsmetadata gir opplysninger om forhold vedrørende kildens fysiske og tekniske karakteristika, slik at den for ettertiden kan oppleves mest mulig slik den opprinnelig framstod. Bevaringsmetadata gjør det mulig å lese eller avspille innholdet, å forstå dets historie og kontekst og gir grunnlag for å iverksette bevaringstiltak.

For å sikre at bevaringsmetadata registreres på et forsvarlig nivå, må det finnes prosedyrer for alle materialtyper. Prosedyrene må definere mengde og type bevaringsmetadata som er nødvendig, samt aktuelt registreringssystem for dataene. Alle metadata, inkludert bevaringsmetadata må sikres optimal levetid. Det betyr at bevaringspolitikken også må omfatte metadata.

Aktiv konservering og restaurering

I noen tilfeller er materialet i så dårlig stand at det hindrer bruk. Tilstandsvurderinger og bruksbehov gir utgangspunkt for å igangsette konserverings- og restaureringstiltak. Konserveringstiltak er tiltak som forlenger materialets levetid, og skal åpne for forsvarlig bruk av det. Restaurering er tiltak som innebærer at man tilbakefører materialet til en tidligere tilstand for å bevare meningsinnholdet og det estetiske uttrykket. Både originaler og surrogater kan restaureres. Konservering og restaurering skal gjøres ved å følge internasjonalt etablerte etiske retningslinjer. Alle gjennomførte konserverings- og restaureringstiltak skal dokumenteres.

Samlingens fysiske sikkerhet

Sikring av samlingene mot skade og tyveri er en grunnleggende del av bevaringstenkningen i NB. Sikring i denne sammenhengen vil si organisatoriske og tekniske adgangsbegrensning, overvåking av materialet, vakthold og katastrofeplaner. For å oppnå ønsket grad av sikkerhet skal det finnes oppdaterte prosedyrer på området.

Produksjon av surrogater

Hovedgrunnen for å produsere surrogater (kopier) av en kilde, har med bevaring og formidling av meningsinnholdet å gjøre. Dette vil gjelde for kilder der det fysiske mediet er i ferd med å nedbrytes, der tilstanden er så dårlig at kilden ikke lenger tåler bruk, eller der mediet ikke lenger kan avkodes med vanlig tilgjengelige lesere. Surrogatproduksjonen sikrer kildens innhold utover levetiden til originalobjektet. Når surrogater blir produsert, taper kilden alltid noe av sin informasjonsverdi. Det gjelder den sekundærinformasjonen som kan leses ut av det fysiske originalobjektet. For å kompensere dette informasjonstapet så godt som mulig, er det viktig at slike reproduksjonsprosesser blir dokumentert i form av bevaringsmetadata.

Fagkompetanse

I fagmiljøene i NB som har bevaring som sitt særskilte ansvar, skal holde et høyt faglig nivå og fungere som nasjonale kompetansesenter innenfor sine felt. I dialog med andre nasjonale og internasjonale aktører skal vi ha et særlig fokus på metodeutvikling innenfor feltene konservering, restaurering og digital bevaring.

Nasjonalt og internasjonalt bevaringsfaglig nettverk

For å bygge opp og dele bevaringsfaglig kompetanse, ønsker vi å delta aktivt i nasjonale og internasjonale nettverk. På bevaringsfeltet tilbyr vi tjenester og kompetanse til kultur og kunnskapssektoren.